

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kafipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6.60
pol leta 6 . 60 . . . 3.30
četrta leta 3 . 40 . . . 1.70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne odziva.

Oglašni in posamični se računajo po petit-vistah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnina in oglase je plačati loco Gorica. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Namski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Vodovod za Gorico.

E pur si muove?

I.

— O. — Zasmelo je v zadnjih dneh po goriskem mestu. Hudobni jeziki bi dejali, da je vel sever ali jug in dvigal proti nebu običajne oblake prahu po nenegovanih in zanemarnjenih goriskih ulicah brez razlike, v žalost bolnikom, ki si tukaj iščejo zdravja, in v preglavico mestnemu uradu, ki si ne vé pomagati proti prašnim nadlogam. Izvoljeni in nekateri zvedavi ljudje pa so takoj cutili, da strasi po mestu novi vodovod in vznemirja razne stare po tleh ležeče in tako varno se čuteče bacile v njihovi antisanitarni posesti. Iz rok v roke pa so se podajali tiskani listi mestnega inženjerja Pompeo Bresadola o novem mestnem vodovodu ali o 1.100.000 kronah, in zadnje so kaj zvedavo popraskale iz drobne brošurice izbrane citatelje po svoji osodi!

Oglejmo si stvar nekoliko tudi mi; saj se nam ni treba bati odpora, ako trdimo, da je razvoj goriskega mesta kot klimatičnega zdravilišča v prihodnjih desetletjih poleg železniške zveze s severjem v prvi vrsti odvisen od srečne rešitve vodovodnega vprašanja.

Pred vsem odkrito in polno priznanje inženjerju gosp. Bresadola! Želimo le, da najde isto polno priznanje za svojo zares iniciativno in zaslužno delo pred obličjem zbranih mestnih očetov; no, o tem se on z nami vred lahko prav kmalu prepriča.

Naj slede glavne črte iz njegovega elaborata.

Pisatelj opisuje sedanje razmere tako: Gorica, ležeča v srednji višini 80—90 m nad morjem, dobiva vodo iz kronberskih studencev, ležečih v višini 274—330 m in razpeljanih po ceveh v dolžini 8½ km po mestu. Ti studenci dajejo 400—2000 m³ vode, dočim bi mesto po pisateljevem mnenju rabilo po 200 lit. na glavo, računjeno za 30.000 prebivalcev 6000 m³ na dan. (Prstavimo kaj tukaj, da Goričani toliko vode niti sedaj niti v bodoče niti ne spijemo

niti ne rabimo!) Pisatelj ne pové, zakaj voda iz tako visoko nad mestom ležečih, za gravitacijski vodovod povsem vposobljenih studencev, katerih zbiralnik leži baje v višini 127 m, torej 40 m nad srednjo mestno višino, nima zadostnega pritiska niti za I. nadstropja hiš; izvajati pa moramo to notorično dejstvo bodisi iz nedostajanja vode, ki se porabi že v nižjih legah, bodisi iz napačno preračunjenih kót, ki v svoji pravi naravni višini ne dajejo zadostnega pritiska za uzoren gravitacijski vodovod.

Daljno potrebno vodo dobiva mesto iz Stratic, razpeljano po mestu približno na 7 km dolžine. Količine te v kakovosti slabše vode pisatelj ne navaja. Škoda, količina te vode, katero črepajo, priračunjena količina kronberskih studencev, bi nam podala sliko današnjih mizernih vodnih razmer v Gorici in označila potrebo za prihodnjo dobo. — Približno smemo trditi, da gorisko mesto porabi 1000—1500 m³ na dan, kar odgovarja poprečno 50 lit. na glavo, dočim bi bila po izreku zvedencev in po empiričnih skušnjah primerna poraba 80—100 lit. na glavo ali 2000—2500 m³ na dan.

Na tej podlagi in oziraje se na pomnožitev prebivalstva v prihodnjih desetletjih smemo vzeti za dogleden čas kot potrebno količino vode za Gorico največ 3500—4000 m³ na dan. Od pisatelja zračunjeno število 6000 m³ je za sedanjo rešitev in za dogleden čas pretirano.

Pisatelj se ozira potem na studence v bližnji in daljni okolici goriski kakor Čepovan, Volče, Tribuša, Lisjak, Vrtojba, Hubelj, Vipavica itd., katere pa vse izključuje deloma radi premale količine vode, deloma radi daljave studencev in predrage izvršitve vodovoda.

Istotako izključuje dobavo filtracije vode iz Soče, ker je zanesljiva filtracija vode iz rek še vedno kolikor toliko dvomljivo vprašanje.

V obeh točkah se mora pisatelju iz njegovih in še drugih razlogov v polni meri pritrčiti.

Na to se bavi pisatelj s študentem Mrzlek. V tej toliko razkričani zadevi se je

časom poročila dosedaj porabil primerno le nizki znesek 8000 K za zasledovanje studencev, za vsa pripravljajna vodovodna dela od l. 1869. dalje pa skupno le 27.000 K. (Priznati se mora, da je ta svota naravnost bagatelna v primeri z važnostjo vodovoda za Gorico in prav za prav kaže, kako malo intenzivno so se gotovi krogi do sedaj bavili s tem vprašanjem!)

Študenti Mrzlek dajejo 20.000—40.000 m³ prav dobre pitne vode na dan; ta voda po mnenju zvedencev nikakor ni del Soče, kakor se to dostikrat čuje, temveč zbirke studencev izpod Sv. Gore in daljnega gorovja, ima pa baje velik nedostatek, da postane semtertja (vsaj za nekaj dni v letu) kalna.

Pisatelj se upira odločno nasvetu strokovnjaka Tschellulla, naj bi se mrzleske studence še nadalje zasledovalo s kopanjem v gorovje, meneč, da je za potrebne poskuse do sedaj izdelana galerija 100 m zadostno dolga in draga, daljno kopanje pa v ta namen, da se dobé mrzleski studenci v višini, potrebni za gravitacijski vodovod, le negotova kombinacija.

Ob negotovosti ugodne rešitve takih problemov ter zamudnosti in draginji tega dela, zasledovati studence še 400 m ali mogoče še več v skalovje, se mora po našem skromnem mnenju pisatelju pritrčiti tudi v tem oziru. Mi nimamo še Röntgenovih žarkov za preiskavo drobno naše zemlje in v vekih izdolbenih potov podzemeljskih vod in ako pogledamo kolosalne dimenzije apnenikov nad temi malimi žilicami mrzleskih studencev, izgubimo zares polno vero v strokovnjaka, ki je bil že marsikje jako — drag prorok; daljne poskuse po njegovih nasvetih morali bi primerjati s hazardno igro v Monte Carlo ali kombinirani zastavi premoženja na glavni dobitek, kjer je le redko kdaj se zasijalo solnce sreče.

Slednjič se ozira pisatelj še na talno vodo v kotlu goriske doline, ki bi služila mestu v skrajni sili kot pitna voda, ako bi se Mrzlek po daljnih poskusih ne spoznal povsem porabljenim. Talne vode pa je dognal znani strokovnjak Smrekar približno le

1800 m³ na dan, kar ne zadostuje za Gorico, torej bi se jo moralo z novimi poskusi vnovič zasledovati.

Po tem pogledu vseh razmer preide pisatelj na rešitev svoje naloge ter izvaja (ob svojem že predloženem načrtu) vodovod za gorisko mesto sledeče:

Kronberski studenci naj se pomnože še s študentem, (katerega je grof Coronini po tolikih sporih voljan prepustiti mestu) ter napeljejo po novih ceveh v rezervoar za 3000 m³, katerega si misli pisatelj (jako srečno) na Rafutu v koti 150 m morske višine. Od tukaj se naj razdeljuje voda po popolnoma obnovljenem cevnem omrežju po mestu v dolžini cevi 36.000 m z medsebojno cirkulacijo.

Novo omrežje naj bode preskrbljeno s 25 javnimi vodnjaki in 300 hidranti.

To delo naj se konča z letom 1903.

Med tem časom naj se preskusi Mrzlek z napravo vodnjaka (10×3 m) v galeriji, če li zadržuje zanesljivo čisto pitno vodo, in ako se to potrdi, naj se l. 1904. izdelajo tehnične priprave za črepanje vode in polože cevi do skupnega rezervoarja na Rafutu, kjer se bode iz Mrzleka dvignjena voda združila ob vsakokratni potrebi z vodo iz Kronberga ter odvajala v mesto.

Troske vodovoda preračuna inženjer Bresadola za povsem zadostujoče omrežje 36 km na 1.100.000 kron, ki bi se pokrivali in odplačevali s prispevki odjemalcev vode v hišah po merilu vodovodnih števec in po projekti ni ceni 30 vin. za m³.

Pisatelj zaključuje z gorkim apelom na mestni zbor goriski zraven svareč: „mal si pente, chi tardi si pente“.

K temu kratkemu pregledu temperamentnega strokovnega dela prihodnjic nekoliko opazk!

Govor državnega poslanca Gabrščka

o zakonskem načrtu o krošnjarstvu.

Poleg tega, da je staval naš državni poslanec Oskar Gabršček gledé na livške krošnjarje že znano resolucijo, ki je bila sprejeta, se je oglašil tudi k besedi, in sicer je

— 39 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Skozi okno iz kuhinje so je tudi v resnici že razprostirala vonjava pečenega mesa in zafrana. Končno zaškripljejo in se odpro velika vrata, odkrivaje notranjost razsvetljene veže, in na hodniku, ki drži tje v vežo, zagleda Zbišek jednega od onih pevcev, katerega je ob svojem času videl med kneginjinimi služabniki v Krakovu.

Ne čakaje na Matijca iz Turoboja, niti na gospoda de Lorch, priskoči Zbišek tako urno k dvoru, da je začuden Lotrinčan takoj vprašal:

»Kaj se je pripetilo temu mlademu vitezu?«

»Nič se mu ni pripetilo,« odvrne Matija iz Turoboja; »on samo ljubi gospodično s kneginjinega dvora ter bi jo rad čim najpoprej videl.«

»Oh!« odvrne de Lorch, položivši si obe roki na srce.

Na to je dvignil oči kvišku in jel tako žalostno vzdihati, da je Matija kar skomignil z rameni in dejal:

»Ali tako vzdihajo za svojo staro? Samo da res ni pri zdravi pameti?«

Med tem ga odvede v dvorec in oba sta stopila v prostorno dvorano, ozalšano z rogovi turrov, zubrov,

losov, jelenov, ki je bila osvetljena od svetlobe, ki so jo dajala od sebe goreča polena na velikem ognjišču.

Na sredi dvorane je stala pokrita miza, na kateri je bilo vse polno pladnikov, pripravljenih za obed. Tu je bilo le nekoliko dvornikov, s katerimi se je razgovarjal Zbišek. Matija iz Turoboja jim predstavi gospoda de Lorch, ker pa niso znali nemški, ga je moral on sam na dalje zabavati. Čimdalje več dvornikov je prihajalo v dvorano; večinoma so to bili krepko vzrasli in plavalasi ljudje, ki so bili že povsem pripravljeni na pot. Oni, ki so poznali Zbiška ter vedeli za njegovo krakovsko nezgodo, so ga pozdravljali kot svojega starega prijatelja, bilo je videti na njih, da ga imajo radi. Drugi so zrl nanj tako začuden, kakor se navadno oziramo na človeka, nad čegar vratom je že visel rabljev meč. Naokrog so se slišali glasovi: »Tu so! Tu je kneginja in gospodičina Jurandova, takoj ju zagledaš ter odrinš z njima na lov.« — Med tem sta dospela tudi dva križarska gosta, brat Hugo de Danveld, starosta iz Ortelsburga ali iz Seitne, čegar sorodnik je bil ob svojem času maršal, ter Siegfried de Löve iz Jansburga, tudi potomec rodbine, ki je imela zasluge za red. Prvi je bil še dovolj mlad, ali že precej rejen, z debelima ustnicama in z lica se mu je čitalo, da ga rad srka; drugi pa je bil človek visoke rasti, s strogimi, toda plemenitimi črtami. Zbišku se je zdelo, da je Danvela že nekje videl pri knezu Vitoldu in da ga je Henrik, plocki škof, na turnirju vrgel s konja, toda ta spomin mu prestriže prihod kneza Januša, kateremu se jamejo priklanjati dvorniki in Križarji. Komturja, de Lorch in Zbišek

takoj stopijo k njemu; on jih pozdravi s prijaznim in dostojanstvenim licem, na katerem ni bilo brk, pač pa je bilo obkoljeno z lasmi, pristriženimi tesno nad čelom, ki so se mu vsipavali na ramena. In takoj so zadonele pod okni trombe v znamenje, da je knez sedel k mizi. Zadonele so vdrugeč in tretjič in na to se odpro vrata na desni strani sobe, v katerih se prikaže kneginja Ana, ki je imela pri sebi krasno zlatolaso deklico s pljunko, obešeno preko ramena.

Zbišek zagledavši jo, stopi naprej in sklopivši pred ustmi roke, se zgrudi na obe kolena, poln ponižnosti in strahu.

Pri pogledu na to nastane mahoma po dvorani mrmranje, kajti Mazurji so se temu zelo čudili ter se nekateri celo zgražali nad tem. Starjši so govorili: »Tega se je gotovo naučil od kakih zamorskih viteзов, kajti take šege ni niti med Nemci.« — Mlajši pa so si mislili: »Nikako čudo! pred tako deklico človek poklekne kar nehote.«

Toda kneginja in Jurandova nista takoj spoznali Zbiška, kajti pokleknil je tako, da je imel svetlobo za hrbtom in lice v senci. Kneginja si je v prvem hipu mislila, da je to kak dvornik, ki je kaj zakrivil pred knezom ter se jej sedaj priporoča za priprošnjo, toda Danuška, ki je imela bistrejše oči, je stopila za korak naprej in sklonivši glavo, zaklicala nakrat s tankim, presunljivim glasom.

»Zbišek!«

Potem, ne mislé na to, da ves dvor gleda na njo, kakor tudi tujezemski gostje, je priskočila nalik srni k mlademu vitezu in objemši ga, poljubovala mu oči,

govoril dne 17. t. m. v zbornici poslancev tako-le:

Visoki zbor! Oglasil sem se k predmetu za besedo, da se pridružim onim gospodom, ki so zastopali nazor, da govorijo toliko narodnogospodarski kakor tudi humanitarni oziri, zlasti v mnogih na dohodkih revnih kraji, katerih prebivalci so navezani večinoma na krošnjarstvo, da se preživijo, proti sprejetju zakonske predloge glede krošnjarstva, reči bi se pravzaprav smelo, prve etape v odpravo krošnjarskega zakona.

Trditve, da daljni obstoj te oblike trgovine ne tiči v interesu širših krogov, utegne biti deloma resnična, samo potreba je pri tem si misliti dostavljeno: nekaterih obrtnikov.

Ako pa se upošteva, koliko ubogega ljudstva se preživlja s krošnjarenjem, koliko bede bi se prihranilo, ako se ne sprajme ta zakonski načrt, tedaj se ni mogote ubraniti misli, da se mora pokoriti za neprilичnosti, ki se nahajajo deloma pri izvrševanju krošnjarenja, kar pa se more pripetiti več ali manj pri vsakem poslu, revnejši del prebivalstva, kar je v Avstriji kakor se zdi, navadno.

Klic strahu pred nastopajočo bedo, ki preti vsled odprave krošnjarstva mnogim poštenim državljanom, se preslišuje.

Združili so se, zvezati slabjšega, da varujejo močnejšega.

Jaz smatram pomen krošnjarstva za obrt in trgovino velikim. Krošnjar je toliko za trgovce, kolikor za odjemalce zlasti na deželi potreben, kajti on posreduje spečavanje v kraju, kamor trgovec ne pride.

Krošnjar prinaša blago v promet ter pridobiva nove kraje za prodajo mnogoterih vrst v trgovini; tudi stoji v nekaki zvezi z malo obrtjo ter nastopa kot posredovalec, ki dela reklamo v najoddaljenejših krajih monarhije.

Poiskavanje kupca po prekupcu je torej za razpečavanje blaga nepodcenljive važnosti.

Pri tem mislim, da ne smem opustiti, pokazati na okolščino, da tvori konkurenca zdrav princip javnega življenja, in da je bilo bogastvo 19. stoletja doseženo le vsled vsestranske napredujoče konkurence.

Ako pa se je že mislilo, da se mora storiti nekatere utesnitve, se ne more ubraniti misli, zakaj da eno in isto utemeljevanje ni bilo merodajno za izvestne izjemne slučaje.

Tako se na primer k ugodnoščenim krajem ni sprejela občina Livek v kobaridskem sodnem okraju na Primorskem, čeprav so se pečali mnogi ljudje tam že 100 let s krošnjarenjem.

Radi tega sem stavil k § 16. tozadevno resolucijo in k § 30. predlog.

Vzame se krošnjarjem v Srpencu v bovškem okraju krošnjarenje z očali in optičnimi predmeti, akoprav so se izmed ugodnoščenih krajev izza mnogih let pečali s krošnjarenjem take vrste blaga.

Vložil sem v tej zadevi peticijo na trgovinsko ministerstvo v imenu prizadetih občin, pa je ostala, kakor se vidi, dosedaj nerešena.

Jaz poznam razmere v tem okraju osobno in vem, kolikim ljudem bi se na ta način otežkotal, celo onemogotil zaslužek kruha. Ljudje, ki drugače niso prikladni za izvrševanje kakega drugega dela, so se doslej s prodajo optičnih predmetov posteno preživljali.

Ker pa je bila sprejeta predloga zakona v tej obliki, da se je izključilo te kraje od ugodnosti, katero so doslej uživali, se odvzame mnogim njihovi dosedanji viri dohodkov.

Kar pa zadeva besedilo § 32. v odsekovem označenju, po katerem se ima osebam, ki imajo pri nastopu veljave tega zakona dovoljenje za krošnjarenje, izvrševanje istega podaljšati le za dobo jednega leta, moram pripomniti, da se hoče pri tem postopati prevoč enostransko.

Ni dosti, da se je vzelo prebivalstvu teh krajev ugodnost, se ji hoče kaznovati še s tem, da se ima dosedanje dovoljenje za krošnjarenje podaljšati le za eno leto.

Mislim, da bi bilo pravično, ta odstavek, kjer se glasi: „osebam iz doslej ugodnoščenih krajev in okrajev“ naj bi se spremenil tako, da bi se izpuštile besede: „iz doslej ugodnoščenih krajev in okrajev“ ter bi se določilo: „osebam, ki imajo v času, ko stopi ta zakon v veljavo, dovoljenje za krošnjarenje, se sme itd. podaljšanje dovoljenja za krošnjarenje podeliti.“

To bi bile mnogo pravičnejše pojmovanje besedila k temu paragrafu, ker bi tako tudi krošnjarji krajev, ki nimajo več ugodnosti, imeli zagotovljeno eksistenco.

Dalje smatram se neko drugo spremembo željivim. Ker se je vzela krošnjarjem bovškega okraja mogotost, dobiti dovoljenje za krošnjarenje z očali in optičnimi predmeti, predlagam, da bi se po tretjem odstavku po besedah „dovoljenje za krošnjarenje podeliti“ dostavile besede:

„tudi za prodajanje očal in stekel za oči vsake vrste, kakor tudi vseh optičnih predmetov.“

S tem, da sem stavil te predloge, mislim, da sem poiskal za revno prebivalstvo, zlasti bovškega in kobaridskega okraja, vsaj izhodno pot, ki jim more njihovo eksistenco v bodoče olajšati.

Prosim visoki zbor, da sprejme te moje predloge.

Za družbo svetega Cirila in Metoda.

Ob veliki skupščini v Ilirski Bistrici, 7. avgusta t. l. smo Vam Slovencem povedali, da z našo družbo ni slabo: saj Vam svojega ugodnega stanja prikrivati nismo v stanu. Celo dosti dobro je bilo družbi takrat glede na mali narod, ki jo mora oskrbovati. A od tistega dne so minuli 4 meseci; vsak

mesec pa nam provzroča stroškov povprečno 2600 K. Zato porabimo le prezgodaj svote, kojih nam donasajo razni Vaši sestanki ali razne naše nabirateljice in nabiratelji med narodom. — Veseli, da bi nam bile nesle, nad mero, pa tudi sploh ni bilo to dolgo dobo akoraj nikakih. — Le samo naša solska mladež se je bila dvignila tekom svojih velikih počitnic ter je igrala nam v prid tu in tam po slovenski zemlji, donasajoč nam tem potom mesto Vaših velikih — vsaj svojih malih prispevkov. Mladina — ki se s podobnostimi izobrazuje neverjetnim načinom — Vam je odrasčenjem s to svojo domorodno vneto prizgala bila tudi v skrbi za našo družbo prav prav luč-predsvetliko.

Zato nam gre to prilično resnoben glas preko slovenskega naroda, povdarjajoč to vtemeljeno resnico: da smo se začeli bati za družbo.

Vi pa, Slovenci, ob taki naši bojazni — kakor Vam drago. Če hočete, da vstavi družba svoje delovanje — to Vaš prav; a mi dobivamo danes in bomo za vso prihodnost družih nazorov — to naš prav!

Ko smo Vam s pritujočim naslikali resnico in smo teh nazorov, da Vam je vendar mar naše družbe, prosimo: prekosite odslej č.č. dame in gospodje, dekleta in mladeniči drug drugega, družbinemu domu parov nabirajoč in shodov — takih ali takih — prirejšajoč.

V Čehih ga ni niti sestanka niti sestanečka, da ne bi šla pušica na okrog ter bi se metalo v njo malo ali veliko za ondotno družbo Sv. Cirila in Metoda, t. j. za „Osrednjo Matico“. Češki narod drži „Osrednjo Matico“ po konci. Saj se pa s takim običajnim nabiranjem tudi nikdo ne nadleguje. Novčič zadostuje, ki ga posameznik daruje. Dober novčič, če ni forinta. Tudi iz novčičev postanejo tisočaki. Tako je v Čehih pravilo — in taka je pri Slovencih izjema. — Da bi vsak Mohorijan deroval v nas le samo novčič, kaki nam dohodki! Nam eden novčič v prid — Vam pa, koliko Vam jih gre dan za dnem v dim — morda v neprid.

Vsak Vaš praznik naj bi Vam bil družbin praznik; vsak Vaš sestanek ob enem družbin sestanek; vsaka veselica družbina veselica. Veselim in žalostnim prilikam oblažilo naj bi Vam bil tak Vaš naši družbi namenjeni dar.

Zrno do zrna pogača; kamen do kamena palača.

Mi ne prosimo zastoj; a tudi delali ne bi radi — oprostite nam odkritosrčnim — tudi delali ne bi radi zastoj.

Poglejte v naše šole — vabimo Vas — in videli boste, kako se v njih uči. Vabimo Vas, posebno č.č. dame v Trst, v Velikovec, na Muto, v Maribor, v Celje, v Trzin, na Gorisko. — Povsod tje, kamor sega Vaša narodna podpora. Ne bojimo se namreč glede dobrobitosti naših sol in naših učnih moči nobenega tekmovanja na slovenski zemlji. —

In to hoče nekaj reči ob priznani dobrem slovenskem učiteljstvu in dobrih slovenskih solah. — Nekateri merodajne dame in gospodje so v tej ali drugi navedenih sol že bili in se niso mogli o njej dosti nahvaliti. — A pridite vsi!

Družba je storila do danes veliko; dozdeva se nam, da več, kot je kdo mogel od nas pričakovati. Stori naj pa zanjo tudi vsak malo. Iz tega pomnoženega Vasega malega bode — naše novo veliko.

Družbine podružnice, ki spite in spite časih vprek ponavljanim vodstvenim opominom — ve, ki spite prav dostikrat sredi med darežljivim in imovitim ter narodno zavednim našim ljudstvom — Vam pa, če se ne gane, ne zapiše prihodnja slovenska zgodovina laskave sodbe.

Opravičevati se utegneta: Strankarski boj! Kaj, strankarski boj? Ne živé li udje vodstvenega odbora tudi sredi med bojujoci se brati? In morda so stali vsaj nekateri njih že na kočljivih postojankah, nego kdo med Vami. A svojemu narodu v ljubo niso poznali niti v najhujših letih ne ene stranke. Poznali so le eden celokupen, vseslovenski narod. Od družbinega pričetka do danes so vstrajali: blizu se že druga desetica let. Če ti morajo in če so ti mogli, kako da bi Vi ne mogli v tem osodepolnem slovenskem boju?

Če se, Slovenci, ne odzovete temu našemu pozivu, uverili ste nas, da ste s tem tudi družbinemu vodstvu namignili, kaj mu storiti.

V nas Slovencih se je zidalo veliko — a tudi podrla že veliko. — Saj nas umete.

Govorili smo Vam s temi besedami dosti jasno. Kadar bo prepozno, rojaki — to gledamo v naprej — potem bodo mnogi o Vas govorili veliko; govorili morda preveč. A tiste besede bodo, žal, brezvspešne. — Mi Vam govorimo danes, ko je še čas — a tistokrat bomo znali molčati.

* * *

Ko smo končevali pritujoče, došla nam je nad vse žala listina. — Resnobi, nam preresnobi odlok sl. deželnega odbora vojvodine kranjske je to izza 6. t. m., št. 13.273.

Odgovor je ta odlok naši prošnji za običajno tamosnjo letno podporo 1000 gld. Letos smo zanjo prosili 6. novembra s svojim 5141 tim službenim aktom. Vsak trenotek smo pričakovali prepotrebne nam svote 1000 gld. Kakor sicer, mislili smo, da nam tudi ta dojde brez težav.

A v svojo vednost sprejmite iz navedenega odloka besede: „da ne pripada podpora, ki jo je dobivala družba sv. Cirila in Metoda tistim stroškom, kateri so proračunjeni pri redni potrebščini deželnega gospodarstva“. In: „Deželni odbor ne more ukreniti izplačila nobene take podpore brez (Dalje v prilogi.)

usta in lice; stiskala se k njemu, ga božala, vsa prevzeta od veselja, dokler se niso spustili Mazurji v glasen smeh in dokler je kneginja ni potegnila k sebi.

Na to se je ozrla po navzočih in v veliki zadregi se urno umaknila za kneginjo ter se skrila v gubah njene obleke tako, da jej je bilo komaj glavo moči videti.

Zbišek je objel kneginjine noge, toda ona ga je takoj dvignila ter ga jela povpraševati po Matijcu, ali še živi; če je morda že umrl in ako je živ, čemu ni dospel na Mazoveško. Zbišek jej je raztreseno odgovarjal, kajti obračaje se na eno pa na drugo stran, je menil za kneginjo zagledati Danušo, ki se je za trenutek pokazala, pa se takoj zopet skrila. Mazurji so se držali za boke vsled smeha pri pogledu na ta prizor; smejal se je tudi sam knez, in končno, ko so že jeli nositi skleda na mizo, se je obrnila oveseljena gospa k Zbišku ter rekla:

»Služi nam, dragi Zbišek, no, ne le sedaj pri jedi, marveč vedno.«

Obrnivi se k Danuši pa je dejala:

»A ti, nadležna muha, zleži že enkrat v eni iz moje obleke, sicer mi jo popolnoma raztrgaš.«

Danuška se je pokorila, toda bila je vsa razburjena in rdeča. Vsaki hip je obračala po Zbišku svoj prestrašen pogled ter ga sramežljivo in radovedno gledala. Bila je tako lepa, da se je tajalo pri pogledu na njo ne le Zbiškovo srce, marveč tudi srca ostalih mož. Križarski starosta iz Ščitne je jel pritiskati dlan k svojim debelim, vlažnim ustnicam, de Lorche pa, osupnen po dekljičji lepoti, je dvignil obe roki kvišku in vprašal:

»Pri svetem Jakobu de Compostella, čegava je ta deklica?«

Na to se je starosta iz Ščitne, ki je bil pri svoji debelosti jako majhen, povspne na prste ter pošepeta Lotrinčanu na uho:

»To je zlodjeva hči.«

De Lorche ga pogleda, pomežika z očmi, nagnančiči čelo ter spregovori skozi nos:

»Ta ni pravi vitez, ki se roga lepote.«

»Nosim zlate ostroge in vrhu tega sem Križar,« mu odvrne ošabno Hugo de Danveld. Opasani vitezi so uživali tako čast, da je pobesil Lotrinčan glavo; še le čez trenutek je odgovoril.

»Jaz pa sem sorodnik brabantskih knezov.«

»Pax! pax!« zakliče Križar. »Čast močnim knezom in prijateljem našega reda, iz čegar rok dobite, gospod, v kratkem zlate ostroge. Ne odrekam lepote tej dekljič, toda čujte, kdo je njen oče.«

Vendar pa ni mogel izvršiti, kajti v tem hipu je sedel knez Januš k zajutreku in poizvedevši uprav od staroste iz Jansburga o vzvišenih sorodnikih gospoda de Lorche, mu je pomignil, naj sede poleg njega. Njemu nasproti je sedla kneginja in Danuška in Zbišek se je vstopil za nju, kakor nekda v Krakovu, da bi jima stregel. Danuška je držala glavo nizko nad svojim pladnikom, ker jo je bilo sram pred navzočimi, vendar pa jo je nagibala nekoliko na stran, da je Zbišek mogel videti njen obraz. Zrl je poželjivo in navdušeno na jasno, drobno njeno glavico, ki je že nehala biti otročja, ter začutil, kakor da bi cela reka nove ljubezni poplavljala v njem. Na obeh, na licih in na ustnicah je še čutil njene poljubce. Nekoč ga je poljubovala kakor sestra brata, in on je sprejemal te poljubce kakor od dragega otroka. Toda sedaj se ga je pri teh poljubcih pollaščevala sladka strast in nekaka onemoglost, za katero se je skrival žar, kakor iskra pod pepelom na ognjišču. Danuša se mu je predoče-

vala kot že povsem dorastla deva, pa je tudi zares že odrastla in se razcvetela. Vrhu tega so pred njo tako iskreno in odkritosrčno govorili o ljubezni, da so se tudi njene oči odprle pred to ljubeznijo, kakor se odpre cvetka pred solncem in tako je tičalo v njej nekaj, česar ond niti ni bilo poprej, neka ne več otroška lepota in neka omamljivost, ki se je odbijala od nje nalik toploti od plamena, nalik vonjavi od rože.

Zbišek je to čutil, vendar pa si tega ni mogel pojasniti, bil je namreč ves presenečen. Pozabil je celo na to, da mora streči pri mizi. Ni videl, da so ga ogledovali dvorniki, da so se suvali z lakti ter kazali na nju oba in se smejali. Takisto ni videl obraza gospoda de Lorche, kateri je bil videti kakor okamenel od začudenja, niti izbuljenih oči križarskega staroste iz Ščitne, ki so bile uprte neprestano v Danušo ter so v odsevu od ognjišča bile videti krvave kakor oči volka. Zavedel se je šele tedaj, ko se je znovič oglasila tromba v znamenje, da je že čas oditi v puščavo, in ko je rekla kneginja Ana Danuta, obrnivi se k njemu:

»Ti pojdeš z nami, da ti bo krajši čas in da boš mogel govoriti dekljič o ljubezni, kar tudi jaz rada slišim.«

Po teh besedah je odšla z Danušo, da zasede konja. Zbišek je skočil na dvorišče, na katerem so služabniki že držali pripravljene in osedlane konje za kneza, za kneginjo, za dvornike in goste. Pred dvorom ni bilo več toliko ljudij kakor še malo časa poprej, ker so bili poganjaji že odšli z mrežami in z drugimi lovskimi pripravami. Ognji so že ugašali in nastajal je jasen dan, sneg je škripal pod nogami a z drevja so se pri vsakem popihu vetra vsipale bele iskre. Kmalu je izšel tudi knez ter zasedel konja; za seboj je imel služabnika z lokom in kopjem tako dolgim in težkim, da mu je malo kdo bil kos, toda knez ga je rabil povsem

naročila deželnega zbora.... Samo ob sebi pa se umeje, da bo deželni odbor priporočal deželnemu zboru podelitev vsaj dosedanje letne podpore.... Detela". To deželni odbor.

Da je bil ta odlok družbi v sedanjih jej zelo kočljivih razmerah kakor uničujoča strela z jasnega — razvidno bo vsakemu Vas, ko vam v roke pride pričujoče poročilo.

Nadomestite nam, Slovenci — tako božično prošnjo pokladam s tem pismom do Vaših mehkih src — nadomestite nam koj te dneve zastoj pričakovani tisočak.

Vselejše novo leto nam potem izide — in takega želimo tudi vsakemu Vas.

Iz Kanala smo dobili včeraj nastopni poziv, kateremu se pridružujemo s celim srcem. Glasi se:

Slovenska sreča!

Božič novo leto, prazniki vseobče radosti tu. Vsaka i najrevnejša hišica privoščila si bode za te dneve priboljšek. V brezdelju in neskrbnosti preživeti bo hotel vsaki, tudi delu in skrbni najbolj vajeni človek, iste praznike. Z javno in zasebno dobrotvornostjo pomagajo ob takih prilikah premožnejši človekoljubi tešiti bolj revnejšega bližnjega.

V beli naši Ljubljani so rodoljubi, koji vodijo našo šolsko družbo „Sv. Cirila in Metoda“, v velikih skrbih, bode-li mogoče družbo še nadalje vzdrževati! Nebrižnost Slovencev za to v narodnem obziru prevažno šolsko družbo je nepopisna. Ob nebrižnosti rojakov sirom domovine mora voditeljem družbe upasti pogum do nadaljnjega delovanja, družba je v nevarnosti, da svoje plodonosno delovanje zaustavi vsled pomanjkanja gmotnih sredstev. Treba je hitre, izdatne pomoči!

Slovenci! ako nam je naša govorica še draga, ako nam je naša domovina še sveta, pomagajmo vsi naokrog, da resimo te svetinje in iste svojim unukom časne in lepe kot dedščino izročimo. — Živeči v izobilju čez praznike spomnimo se nesrečne domovine in vsaka zvesta hčerka iste in vsaki zvesti njen sin prispevaj za družbo „Sv. Cirila in Metoda“, četudi najmanjšin darom. Vsi moramo dati, ker v občestvu je naša moč in naš spas.

Imena gg. darovalcev se objavijo v časopisih.

Odbor za nabiranje doneskov za rešitev Ciril Metodove družbe.

Domate in razne novice.

Osebnost. — G.ena Leopoldina Augustin je imenovana za definitivno podučiteljico na c. kr. deški in dekliški ljudski šoli v Trstu.

Pevsko in glasbeno društvo je imelo povodom koncerta dne 7/12. 1902. v hotelu Central skupnih dohodkov 512 K 92 vin. in stroškov 305 K 40 vin., preostal je društvu čisti prebitok 207 K 52 vin.

Vstopnino so preplačali gospodje: c. kr. notar Karl Čibej 20 K, Jos. Dekleva 2 K, Rudolf Drufovka 2 K, Karol Drašček 5 K, Anton Križnič iz Kanala 4 K, Anton Krusič 4 K, Ivan Reja 2 K, profesor Simon Rutar 2 K, Alojzij Zajec 10 K, profesor Žilih 3 K, kojim se izreka srčna zahvala.

Silvestrov večer. — Moški in ženski zbor „Pevskega in glasbenega društva“ v Gorici priredi za ude in upeljane goste pri „zlatem jellenu“ Silvestrov večer z obširnim programom moških, ženskih in mešanih zborov ter solospievom s spremljevanjem glasovirja. Začetek ob 8. uri. Natančen vspeled bode pripravljen na nizah. Po vspeledu se bo vršila prosja zabava z loterijo.

Člani in prijatelji akad. društva „Adrija“ v Gorici so vabljani na prijateljski sestanek dne 5. januarja (ponedeljek) ob 8. uri zveč. v hotelu „Trikrona“. Gostje dobrodošli!

Odbor ak. fer. dr. „Adrija“.

Vsa slavna županstva, ki so se odzvala oziroma se se odzovejo dne 27. novembra 1902. razposlanemu pozivu akad. fer. društva „Adrija“, so naprosena, da naznanijo to odboru na naslov: „Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici“.

Odbor ak. fer. dr. „Adrija“.

Umrla je v Idriji po dolgi bolezni gospa Franja Korsič, rojena Žnidarsič, soproga rudniškega svetnika, g. Korsiča. Blag jej bodi spomin!

Kazipot. — Opozarjamo gg. čitatelje, da bo obsegal „Kazipot“ letos tudi — Ljubljano, in sicer jako natančno. Vse, karkoli ima Lj. zanimivega, bo v tej knjigi pobiže naznanjeno. Trud je velik, no upamo, da se radi tega knjiga še veliko bolj razširi nego doslej.

Oglase sprejemamo le še tri dni. Lepo število naših trgovcev in obrtnikov je se, katere pogrešamo med inserenti, dasi jim bo knjiga sama jako služila in bi jim koristil tudi oglas. Tistih 7 K za 1/2 strani ali 12 K za celo stran bi ne smelo biti nikomur žal. Le pogledjmo, koliko je oglasov v veliko manj vrednih nemških in laških koledarjih in šematizmihi. — Kdor ima pojem, koliko truda in denarja stane sestava in tisk take knjige, bo tudi umel, da lahko opravičeno reflektujemo na najširšo podporo posebno trgovskih in obrtnih krogov.

Za slovensko, oziroma hrvatsko poroto v Trstu je vložila prošnjo na ministerstvo za pravosodje tudi občina Kastav v Istri.

Deželni zbor, XI. seja dne 22. t. m. Navzočih je bilo 18 poslancev, vlado je zastopal dvorni svetnik grof Attems. Dež. tajnik je prečital došle peticije, katerih je bilo lepo število, potem pa se je deželni glavar, vidno ginjen, spominjal v toplih besedah pokojnega furlanskega poslanca Michiellija. Vladni zastupnik je odgovoril na dve interpelaciji posl. Naglosa glede obrtne šole v Krmini in glede

postopanja kaminskega županstva in okr. glavarstva v Gradiscu nasproti nekaterim prestopnikom, na interpelacijo posl. Štreklja glede nameščenja nekega dunajskega avskultanta pri višji dež. sodnji v Trstu, češ, da je stvar v redu, in na interpelacijo posl. Jakontiča glede prevozov pri Vipavski železnici, da vlada nima povoda, utikati se v to zadevo. Na to so prešli na dnevni red ter rešili vseh 44 točk, izvzemši 22., ki se je djala z dnevnega reda že takoj na početku seje. Razpravljanje o posameznih točkah se je okrajšalo s tem, da se je na predlog posl. Berbuča smatralo vsak predlog že sprejetim, ako se ni nikdo oglašil k besedi. Dež. glavar je smatral ta predlog sprejetim „tacito consensu“ ter ga sploh ni dal na glasovanje, čemur pa se ni nihče uprl. Prva točka, proračun za l. 1903., se je odkazala finančnemu odseku, da poroča o njem se tekom te dobe zasedanja.

Pri 2. točki je bil posl. dr. Tuma proti podpori cand. phil.-Zigonu, ker isti itak dobiva podporo od ljubljanskega škofa za klerikalni gimnazij v St. Vidu. Posl. Berbuč je trdil, da se je g. Zigonu podelila podpora le za to, ker je izvraten dijak, in da ostane najbrže na univerzi kot docent, kar mu je sicer žal, ker bi gotovo rajši videl, da tako izvrsten dijak pride v našo deželo. Podpora je bila potrjena. Enako je bila sprejeta 3. točka (odobrilo podporo podeljenih visokosolcem). Nujnim potom je bila sprejeta ločitev občine Lokavec v Dol-Otlica in Lokavec (4. točka). Odklonjena je bila podpora mestni hiralnici (5. točka) ob enakosti glasov. Preko 5., 8. (poročilo o predlogu Štrekljevega za obnovev vinogradov) 10., 11., 19., 20., 27., 30., in 40. točke, razne prošnje, se je prešlo na dnevni red. Sprejela se je resolucija, da se naprosi vis. vlada, da prispeva k prispevkom dež. zbora za obnovev vinogradov trikratnim zneskom (7. točka). Tereziji vd. Macorig se je dovolila podpora 100 K (9. točka). Točke 12., 13., 18., 21. (sadj. dr. tolm. za imen. pot. učitelja), 26., 31., 33., 37., 43., in 44. razne prošnje, so se oddale deželnemu odboru v daljše poizvedbe, da potem o njih poroča. Mihaelu Gorjupu se je dovolila pokojnina 920 K. Proti temu je glasoval le dr. Tuma, ker je isti služboval le par let in je še jako mlad. — Učitelju Antonu Marcuzziu (15. točka) se je uredila pokojnina s 1400 K. Italijansko in slovensko Alojzijeve (točki 16. in 17.) ste dobili po 600 K. Proti so glasovali dr. Tuma, Štrekelj, Luzzatto, Valentinis, Holzer in Marani. Županstvu v Mosi (točka 23.) se je dovolila podpora 800 K za uravnavo hudournika Kristanica. Ravno tako mizarskemu društvu v Marjanu (točka 24.) Viktoriji Vidrig (točka 25.) se je dovolila podpora 240 K. Društvu sv. Vincenca od Pavla (točka 28.) se je dovolilo z 10 proti 8 glasom podpora 400 K. Za so glasovali slov. klerikalci, Pajer, Venuti in Faidutti. Odseku za zadušenje pelagre (točka 32.) se je dalo 3000 K. Županstvu Dolenje se je

dovolilo za cesto pri Kancianih (točka 34.) 800 K, davčni občini Pečine za popravo vodnjaka (točka 35.) 900 K, županstvu Farra (točka 36.) za ureditev Sočnih bregov 1000 K, županstvu Capriva za zgradbo vodnjakov (točka 38.) 340 K, županstvu Tržič v ravno ta namen 600 K, županstvu Srpencia (točka 41) za škode po požarju 500 K, in cestnemu odboru v Červinjanu za zdravstvene naprave v Rudi 1000 K.

Omembe vredna bi bila še glasovanja za klerikalne zavode. Dr. Tuma je bil pri podpori za italijansko Alojzijeve mnenja, da je to zavod, katerega vzdržuje duhovščina, in ker ista itak nima drugih žrttev, lahko ta zavod tudi sama vzdržuje. Glasovali so proti tej podpori, kakor že omenjeno, 4 Italijani ter dr. Tuma in Štrekelj. Pri 18. točki (Nedelsko salezijansko zbirališče) sta se pridružila še dr. Verzeznassi in Panigai. Katoliško politično društvo v Boveu je prosilo za Antona Sulerja podporo, da bi se ga poslalo v mlekarški tecaj. Poročevalec Štrekelj je v imenu peticijskega odseka predlagal, naj se vrše o tem daljše poizvedbe. Dr. Tuma pa je bil mnenja, da naj bi bil Suler, ako je želel podpore, sam prošil za njo, ako pa zanj prosi politično društvo, je to znamenje, da ga isto rabi tudi za druge svrhe, ne samo za mlekarja. Tu sta nazadnje, da ne bi bila vedno sama v družbi s slov. klerikalci, tudi Pajer in Venuti glasovala proti, ter je tako tudi ta reč padla.

V peticijski odsek na mesto ranjkega Michiellija je bil izvoljen dr. Graziadio Luzzatto per acclamationem.

XII. seja 23. XII. 1902. Od dnevnega reda, ki je obsegal 33 točk, se je rešilo samo 6 točk, ker se je potem seja na predlog poslanca dr. Luzzatto zaključila zaradi tega, ker italijanski poslanci v naslednjih točkah, ki obsegajo skoro izključno podpore slovenskim krajem, niso bili dovolj poučeni. Prva, peta in šesta točka dnevnega reda, t. j. načrt zakona o pobiranju deželne davčine na užitnino vina, mošta in mesa, o organizaciji hipotečne zavoda in v oproščenju delavskih stanovanj deželnih in občinskih doklad so se sprejeli brez premembe. Določilo prispevka kmetijskemu društvu v Cerknem za zgradbo društvene mlekarne se je poverilo peticijskemu odseku. Deželni prispevek za zgradbo bohinjske železnice v 500 splošnih delnicah vipavske železnice v nominalni vrednosti 100.000 K se je odklonil. Za odklonitev sta govorila posl. dr. Tuma in Grča. Pri glasovanju nista bila navzoča 2 Italijana. Proračuni malih zakladov, ki so v deželni upravi, so se odkazali finančnemu odseku.

Prihodnja seja v ponedeljek.

Deželni proračun za leto 1903. izkazuje potrebščine v znesku K 1.100.351 (983.242 K rednih in 117.109 K izrednih stroškov); pokritja izkazuje K 378.695; primanjkljaja je torej K 721.656, ki se pa pokrije z dokladami: 20% od zemljarine, ki da okoli 100.000 K, 20% od hišarine in

lahko, ker je bil nenavadno močan, kakor sploh vsi potomci Piastovega rodu. V tem rodu so bile tudi ženske nenavadno močne, da so z golimi rokami zvižale železne pladnike. Blizu kneza sta bila še dva moža, pripravljena, da mu v vsaki slučajni nezgodi priskočita na pomoč; bila sta izbrana izmed vsega plemstva varšavskega in tehanovskega okraja.

Že sam pogled na nju je napolnjeval človeka z grozo; njuna rast je bila slična deblom v gozdu, da ju je gospod de Lorche, ki je prišel od daleč, ogledoval z največjim začudenjem.

Sedaj je prišla vèn tudi kneginja z Danušo, obe v kapucah iz kož belih lesic. Kiejstutova hči je bolje znala obračati lok in pušice nego iglo, radi tega so tudi nesli za njo okrašen, dasi nekoliko lahkejši lok. Zbišek je pokleknil na sneg ter nastavil dlan, kneginja je stopila na njo ter zasedla konja, na to je posadil na konja še Danušo, kakor je posajal svoje dni Jagjenko, in šli so. Sprevod se je vlekel kakor dolga kaša ter krenil na desno od dvora, zvižaje se in spreminjaje barvo na robu puščave kakor pobarvana krpa na temnem suknu, dokler se končno ni jel izgubljati v hosti.

Bili so že dovolj daleč v gozdu, kar se kneginja obrne k Zbišku in mu reče:

»Čemu tako molčiš? Nu, povej jej vendar kaj!«
Toda Zbišek je molčal še nekaj časa, ker se ga je bila polastila neka plahota in še le čez nekaj časa je spregovoril?

»Danuška!«

»Kaj je, Zbišek?«

»Tako te imam rad...«

Tu je obstal ter iskal primernih besed, katerih mu

*) Cimbarika, ki se je omožila z Ernestom Železnim Habšburškim.

je nedostajalo, kajti dasi je bil pokleknil pred svojo devo, kakor kak tujezemski vitez, dasi jej je skazoval največje spoštovanje in dasi si je bil prizadeval, da bi bil kolikor največ mogoče vljuden, ker je zbog prepodne duše znal le preprosto govoriti.

Radi tega jej reče čez nekaj časa:

»Ljubim te tako, da mi kar sapa zastaja...«

Ona je dvignila k njemu izpod lesičje kapuce svoje plave oči in svoje nežno lice, ki je bilo povsem rdeče od mraza, ter mu odgovorila urno:

»Tudi jaz tebe, Zbišek!«

Na to je povesila oči, kajti že je vedela, kaj je ljubezen.

»Hej, ti moj zaklad, ti moje devče!« zakliče Zbišek. In znovič je umolknil, pijan od sreče in ganutja, toda dobra in radovedna kneginja mu priskoči na pomoč.

»Povej jej,« reče mu, »kako si koprnel po njej, in kadar dospemo v grmičje, jo moreš tudi poljubiti, ker s tem jej najbolje pokažeš svojo ljubezen.«

In Zbišek jej jame praviti, kako mu je bilo v Bogdancu dolgočasno brez nje, ko je stregel Matijcu in bival med sosedi. Le o Jagjenki jej ni zimil niti besedice, čeprav jej je govoril zgolj resnico, kajti Danušo je ljubil tako, da bi je bil najrajše posadil pred se na konja in si jo neprestano pritiskal k prsim.

Tega seveda ni smel storiti; za to pa se je, ko ju je zakrilo prvo grmičje pred dvorniki, ki so jezdili za njima, pripognil k njej in jo poljubil v lice, skazuje jej s tem svojo ljubezen.

Ker pa grmičje po zimi nima listja, sta zapazila to Hugo von Danveld in gospod de Lorche, zapazili so to tudi drugi dvorniki ter jeli govoriti med seboj:

»Poljubil jo je pred kneginjo! Brezdvomno jima ona kmalu pripravi gostovanje.«

»To je kaj drzen dečko, pa tudi v njej se pretaka vroča Jurandova kri.«

»To je kremen in kresalo, dasi je deva še zelo plaha. Kar sipljejo se od njiju iskre, ne boj se. Zapičil se je vanjo kakor klop v kožo.«

Tako so se razgovarjali, smojé se, oni med seboj; križarski starosta iz Ščitne pa je obrnil h gospodu de Lorche svoje zlobno in zvižavno lice ter vprašal:

»Ali bi nemara hoteli, gospod, da vas kak Merlin s svojo čarobno močjo spremeni v onega mladega viteza?«

»A kaj pa vi, gospod?« ga vpraša de Lorche.

Križar, v katerem se je očitno zbudila živa strast, vstavi nakrat konja in zakliče:

»Pri moji duši!«

Toda še v tem hipu se zave, in povesivši glavo, reče:

Menih sem, ki sem ljubil čistost.«

Nato pogleda strogo Lotrinčana, bojé se, da na njegovem licu ne zapazi nasmeha, kajti v tem oziru je bil križarski red jako na slabem glasu med ljudmi in Hugo von Danveld je bil med vsemi redovniki najbolj razvpit. Bil je pred nekoliko leti pomočnik mestnega poveljnika v Sambiji, toda ondi so dohajale o njem tako glasne pritožbe, da so ga morali prestaviti v Ščitno, navzlic temu, da se na podobne pritožbe niso mnogo ozirali v Marburgu.

Dospevši poslednji čas s tajnimi naročili na knežji dvor in zagledavši krasno Jurandovo hčer, je zagorel do nje s tako silno strastjo, proti kateri ni bila Danušina mladost nikaka zapreka, ker so se v tem času možile še mlajše deklice nego je bila ona.

*) Vitez Unger se je zaljubil v krepkosto Igerno, ženo kneza Gorlasa; Merlin je Ugerja premenil v podobo Gorlasovo, prevrtil tako Igerno, in iz te prevare je bil rojen kralj Artur. Op. pis.

najemnarine, ki da okoli 105.000 K, 30% od pridobnine in dohodarine, okoli 104.000, 100% od drž. užitnine vina, mošta in mesa, kar je preračunjeno na 392.000 K, in z deželno davščino K 1.40 v od vsakega hektolitra na drobno potrošenega piva, kar bi znašalo 25.000 K, tako bi dale vse te naklade in davščine 726.000 K in bi ostalo še prebitka 4.344 K. — Sedaj imamo v proračunu prvič — milijon kron.

Učiteljsko zborovanje. — V nedeljo popoldne se je vršilo napovedano učiteljsko zborovanje v gledališni dvorani. Prostorna dvorana je bila polna učiteljev in učiteljic slovenske in laške narodnosti. Prihiti so od vseh strani dežele povedat, kaj hočejo in kaj jim gre. Zborovanje se je vršilo lepo, dostojno, parlamentarno. Izmed poslancev so prisli dr. Tuma, dr. Graziadio Luzzatto in prof. Berbuč. Iz ust učiteljev so se čuli vestno sestavljeni referati ter govori, ki so označevali v markantnih besedah položaj učiteljstva ter pokazovali, kaj treba storiti, da se zboljša položaj ter tako da trdno podlago učiteljstvu in ljudski soli. Govorili so tudi vsi trije poslanci. Dr. Tuma je govoril učiteljem iz srca, dr. Graziadio Luzzatto je rekel, da je pač poslanec na tem, da se zboljša stanje učiteljstva, ali tudi država naj stori svojo dolžnost, prof. Berbuč pa je razlagal na dolgo in široko z raznimi „ciframi“ in užitino (klop!) — da ne bo nič! — Zbor je sprejel končno tako-le resolucijo: Zbor učiteljev poknežene grofije gorisko-gradisčanske se obrača zaupno na slavni dež. zbor s prošnjo, da se sprejme zakon izdelan od deželnozborskega šolskega odseka s pristavkom zahtev, stavljenih danes, in ta zakon naj stopi v veljavo s 1. jan. 1903.

Volitve za delavsko zavarovalnico proti nesgodam. — Opozarjamo se enkrat vse volilce za delavsko zavarovalnico proti nesgodam, da odpošljejo takoj in najkasneje 28. tek. mes. podpisane glasovnice na gosp. prof. Matka Mandiča, predsednika političnega društva „Edinost“ v Trstu. Skrutinij se bo vršil 30. tek. mes. v Trstu, in morajo biti torej listi dan vse glasovnice oddane zavarovalnici. — Kandidatje so bili postavljeni od političnega društva „Edinost“ v dogovoru z ljubljanskimi zaupniki. Kedor ni dosedaj vdobil glasovnice, naj to naznani takoj pod gornjim naslovom.

Klerikalna sredstva v boju proti naprednjakom. — Kavci, na čelu njim dr. Gregorčič, so enkrat že spravili dr. Tuma pred sodnike, ali so pogoreli. — Zdaj so kavci uprizorili novo gonjo. Nič ni to te-žavnega, saj tožiti in „ovajati“ je lahka reč, samo pazijo naj se, da ne dobe zaslužene kazni. — Mi zremo tej novi aferi povsem mirno nasproti, ker vemo, kakošen bo konec, — in takrat bomo govorili mi svojo besedo. Toliko tudi „Gorici“ na uho.

Občinske volitve v županiji Kred so bile letos dvakrat. Prvič je popolnoma zmaga naša stranka, ali na klerikalne laži jih je vlada razveljavila. Klerikalci so lagali, da so oni sami zagrešili te in te grehe, ki so taki, da morajo biti volitve razveljavljene. — Pri drugi volitvi so kavci dobili večino s pomočjo izdajstva od naše strani, kakor v Opatjemselu. Vsi napredni prvaki pa so izvoljeni. Moč treh nunccev je silno padla. — Naši niso podali utoka, pač pa so to storili nekateri Borjanci na svojo roko. In volitve bi bile res zopet razveljavljene, ker so se res godile grde nepravilnosti, no Borjanci so naredili s svojo pritožbo formalen pogrešek, t. j. niso je vložili potem županstva, marveč — ker klerikalnemu županu niso zaupali — so jo poslali naravnost na glavarstvo, in to jo je poslalo namestništvu, namesto da bi jo vrnilo in bi se tako — pogrešek popravil.

Borjanci hočejo iti na upravno sodišče, ali vsled tega formalnega pogreška jim to kar odsvetujemo. — Župan pride najbrže v Staroselo. Dosedanji župan ni bil niti več izvoljen v starasinstvo!

Občinske volitve v Šempaslu. — Da je zmaga proti-Grčeva stranka v tretjem razredu, smo že povedali v soboto. Pri volitvah v drugem in prvem razredu so zmagali istotako proti-Grčevci. Doslej je bila šempaska občina trda klerikalna trdnjava.

Na Nabrežini so imeli občinske volitve. Osebo nasprotno je spravil nekatere tamošnje slovenske prvake v družbo zagrizanih narodnih nasprotnikov in z njim so naredili zvezo, ki je zmaga. Takega skan-

dala se ni bilo med goriskimi Slovenci! — Prosimo natančnejših poročil, da pokažemo one junake v pravi luci.

Imenovanja in premeščanja v kmetijski stroki. — Gospod Ivan Sancin, poročni učitelj za kmetijstvo v Dubrovniku v Dalmaciji, je imenovan potovalnim učiteljem za kmetijstvo v Buzet in sicer za slovensko in hrvatsko ljudstvo političnih okrajev Koper, Volosko in Poreč.

Potovalni učitelj za kmetijstvo kvarnerskih otokov velezaslužni gospod Fran Trampuž pride za potovalnega učitelja v Pazin. (Otočani ga bodo gotovo težko pogrešali. Njegovo delovanje bilo je neumorno in njemu se imajo zahvaliti v prvi vrsti kmetovalci otokov, da zamorejo pridelovati zopet rujno vino, katerega jim je uzela požrešna floskera.)

Potovalni učitelj pri c. kr. namestništvu g. Jakob Perhauz je premeščen v Lasko Gradisce in njegov delokrog se razteza preko italijanskega dela gradisčanskega okraja. Kmetovalce trzasko okolice in slovenskega dela na Goriskem, izvzemši politični okraj tolminski in čepovansko planoto bode poučeval g. Anton Štrekelj, ki se preseli z novim letom v Gorico.

S tem je deloma vrejen potovalni kmetijski pouk na Primorskem. Potovalnih učiteljev glavna naloga je, da prirejajo na kmetih shode ter tu zbranim kmetovalcem razlagajo, kako je treba pravilno gospodariti. Razun tega hodijo potovalni učitelji tudi od kmeta do kmeta po polju, vinogradu itd. ter mu tu praktično pokažejo, kaj dela napačno in kako bi moral delati. Njih naloga je tudi, da stavijo vladi predloge glede zboljšanja kmetijskih razmer. Oni so torej pravi prijatelji naših kmetov. Zato opozarjamo te, naj se v vseh stvareh obračajo do njih in ti jim pojdejo drage volje povsod na roko.

Pri doktor elektrotehnike v Avstriji. — Tržačan inženir Gino Dompieri, sin bivšega župana, je napravil te dni v Brnu na nemški elektrotehniki izpit in tako postal doktor elektrotehnike. To je prvi tak slučaj v Avstriji.

Loterija. — Finančni ministerstvo je izdalo izkaz, iz katerega je razvidno, da državni dohodki pri loteriji nazadujejo. L. 1900. je zastavil vsak avstrijski državljani povprečno 1 K 20 v. Na Kranjskem se plačuje tega davka okoli 500.000 K. Najmanj stavijo Bukovinci, največ se stavi na Nižje-Avstrijskem.

Bralno društvo na Cesti bo imelo v nedeljo dne 28. t. m. svoj redni letni občni zbor v društvenih prostorih ob 1. uri pop.

Bralno in pevsko društvo „Vino-grad“ v Vrtovinu bo imelo v nedeljo dne 28. t. m. ob 3. uri svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Vplačevanje udnin. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Vsprejemanje morebitnih novih udov. 6. Volitev novega odbora. K obilni udeležbi uljudno vabi — odbor.

Bralno pevsko društvo „Ladija“ v Devinu bo imelo v nedeljo dne 28. t. m. svoj redni občni zbor v društvenih prostorih ob 3. pop. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročila tajnika, 3. poročilo denarnicarja, 4. volitev novega odbora, 5. volitev dveh pregledovalcev računov, 6. morebitni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Čen. čitatelje opozarjamo na današnji oglas znane lekarne Bela Zoltan-a v Budimpešti, kjer se je o Zoltanovim mazilom doseglo neprekosljive učinke. Steklenica stane 2 K v lekarni B. Zoltan, Budimpešta. Zaloge: Dunaj, lekarna Lugeck 3.

Vinska kupčija na Goriskem je letos jako zmrla. Še nad polovico vina nahaja se v kletih, četudi je kapljica v primeri z drugimi letinami jako dobra. Vipavsko belo vino prodaja se po 30 do 36 K hl. Cena brskemu vinu je od 32 do 40 K hl, kraskemu teranu pa od 50 do 60 K hl; boljši letošnji teran dosegel je pa tudi že 70 K za hl.

Odlikovanje. — Družba Singer za silvalne stroje, svetovnoznan in odlikovan v vseh državah, je dobila na obrtni in kmetijski razstavi v Tešnu poleg častne diplome tudi državno nagrado in srebrno svetinjo. To odlikovanje priča o sposobnosti imenovane tvrdke in o popolnosti njenih izdelkov, ki so povsod kot taki priznani.

40.000 kron, je glavni dobiček loterije dunajkega umetnega društva. Opozarjamo

p. n. čitatelje, da bode srečanje nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Vsakdo ima takšen želodec, kakoršnega sam hoče, t. j. kakor ga čuva. Delovanje prebavnih organov se mora redno opazovati ter paziti, da se istih ne loti kaka težka, kronična bolezen. Da se želodec obvaruje ter ohrani zdrav, služi najbolje že 40 te uporabljivi Rosa-balsam iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Ta balzam se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. 4

Razgled po svetu.

Nov vojni minister pl. Pietreich je rodom Ljubljancan. Rodil se je v Ljubljani l. 1841.

Pohrvatstvo državnih uradov v Dalmaciji. — V Zadru se dogovarjata namestnik baron Handel in predsednik višega deželnega sodišča, dr. Gertscher, o močaliteta, kako bi se hrvatski jezik uvel v vse drž. urade Dalmacije ter da se proglasi službenim jezikom. V to svrhu sta se v petek dogovarjala tri debele ure. Če je le res?!

Shod štajerskih slovenskih dež. poslancev, ki se je vršil dne 16. t. m. v Mariboru, je vsprejel izjavo, v kateri pozdravlja namerovano spravo mej Čehi in Nemci, a zahteva, da se tudi v južnih avstrijskih deželah store isti koraki za doseg enakovrednosti slovenskega naroda. Proti izjavi nemško nacionalne stranke, s katero se zopet osorno zavrača vsako sporazumljenje s slovenskim narodom, izjavo odločno protestira.

V Piranu so imeli pretekli teden občinske volitve, ki so se pa vršile skoro brez volilcev. Od 2362 volilcev v tretjem razredu je prišlo volit le 27, od 376 v drugem le 27 in od 101 v prvem le 25. Bržčas znamenje, kako stoji ljudstvo pod terorizmom nekaterih gosposkih močotcev ter se je skrilo, da o priliki naskoti brezobraznost sinjorije, ki ljudstvo le izsesava.

V Opatiji bo dne 31. decembra letos veliko tekmovalje v plavanju po morju, katero priredi klub plavalcev. Tekmovalo se bo za prvenstvo na daljavo 100 m. Na Silvestrov dan plavati v morju, to ni kar tako, še zlasti letos, ko je huda zima!

Slovensko gledališče v Ljubljani. — V soboto so imeli v Ljubljani opero „Psohlavci“, katero je zložil ravnatelj opere narodnega divadla v Pragi Karol Kovačovič. Opera je krasno glasbeno delo in pretresljiva tudi po svoji vsebini, ker predstavlja kos češke zgodovine iz kmetijskega življenja, ko se je boril za svojo „pravdo“ vrli kmetijski rod Chodov. V operi je sodelovalo 98 oseb, med temi 12 solistov. Opera je vspela povsem dobro ter pokazala, kako vedno višje se dviga slovensko gledališče v Ljubljani.

Vesti iz Amerike. — V „Glasu Naroda“ citamo:

Dovolj prostora za 48.790 solskih otrok. — Do 1. januarja bode stavljeni odbor newyorskkega šolskega sveta oddal 32 pogodb za zgradbo novih šolskih poslopij, v katerih bode prostora za 48.790 otrok. Razun tega ima šolski svet se 10 pogodb za sole oddati.

Havanski tobak v Texasu. — Washington, D. C., 2. dec. Ako se posrečijo načrti naše vlade, državljonom Zedinjenih držav ne bode potreba več uvažati havanski tobak iz Cube, kajti urad poljedelstva naznaja, da je v Texasu našel zemljo, na katerej vspeva tobak istotako dobro, kakor na Cubi. Zvedenci so namreč pronašli, da so dotična zemljišča za pridelovanje tobaka istotako dobra, kakor ona kubanskih nasadov. Spomladi prično takoj z obdelovanjem zemljišč.

Osemurno dnevno delo — ne postavno. Columbus, Ohio, 2. decembra. — Vrhovno sodišče je proglasilo odlok z dne 16. aprila 1900, kateri določa osemurno dnevno delo pri vseh javnih delih, protipostavnim. Mesto Cleveland je hotelo Clement Bros. Construction Company, katere gradi na Wellington Ave. kanal, odtegniti vsaki dan dol. 10, ker so družbeni delavci delali vsaki dan več nego 8 ur. Kazenski znesek je znašal 8320. Tvrdka je pa vložila priziv in nadsodišče je zahtevo mestne občine razveljavilo.

Velikomestna beda. — Minoli ponedeljek zvečer našel je policaj Mollay na zapadneji 32. ulici v New Yorku obitelj Seaman, katere je morala stanovanje radi

pomanjkanja denarja ostaviti ne da bi vedela za drugo stanovanje. Nesrečna obitelj je bila brez hrane in brez novčica denarja, kajti glavar rodbine je pred tremi tedni zgubil delo. Policaj je nesrečnike povedel na policijsko postajo, kjer so policaji nabrali dol. 5 za nesrečnike, katerim so preskrbeli tudi stanovanje in potrebno hrano.

Zahvala.

Z dolžno hvaležnostjo naznanjam, da mi je izplačala slavna zavarovalnica na življenje „Janus“ z Dunaja hitro in točno glavnicu v znesku kron 4000 z obrestmi vred, za kateri znesek je bil zavarovan pokojni moj soprog Peter Šavli s polico št. 83.843 iz l. 1896. za kron 2000 in s polico št. 87.011 iz l. 1897. za kron 2000.

Čepovan, dne 15. decembra 1902.

Katarina Šavli.

Trgovsko-obrtna registr. zadruga v Gorici

razpisuje mesto

uradnega sluge.

Prošnje je vpsolati načelstvu do 15. januarja 1903. Prosilci z lepo pisavo imajo prednost.

Učenca-vajenca,

ki je dovršil ljudsko šolo, lepega obnašanja, veččega razven slovenskega tudi nekoliko italijanskega in nemškega jezika, sprejme Jakob Klemenc, trgovec z manufakturnim blagom v Trstu, ul. S. Antonio 1.

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo Na Iovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav

JOS. VINDYŠ-A,

v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816. se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih. V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočujočih sprisal domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmnožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Anton Kuštrin

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodka ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij vsakovrstnega olja, navadnega in najfinerega „Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine trdke Žnidarskič & Valentič v Ilirski Bistrici; cikorija in zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Naznanilo.

Znana in zelo obiskovana gostilna

„Tre amici“

v ulici Via Caserma se je preselila v **Munsko ulico** (Via Monache) v prostore, kjer je bila dosedaj starodavna gostilna pri:

„Belem zajcu“

(„Al lepre bianco“)

Postrežba in jedila izvrstna; toči domača črna in bela vina, vse po zmernih cenah. Z gostilno so združena tudi prenočišča za goste in hlevi za živino.

Za obilno udeležbo se priporoča udani

Ivan Krpan,
gostilničar.

Trgovca z vinom Ant. Pečenko
Vrtna ulica št. 8.
priporoča v sodnih od 56 litrov naprej
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,
briskih in istrskih in dalmatinskih vinogradov.
Cene zmerno, posrežba točna.
Za pristnost vina jamči.

Fran Wilhelmo
odvajajoči čaj
FRANA WILHELMA
lekarnarja in t. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni
avstr. veljave.
Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.
Poštni zavoj — 15 zavitev 24 kron franko
na vsako avstro-ogersko pošto.
V znak pristnosti je na omotu grb ob-
čine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.
Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in istrskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerno. Posrežba pošte

„Hennebergova svilu“ — le pristna,
ako se vdobi direktno od mene — za bluze
in obleke črna, bela in barvana od 65 kr.
do gl. 14-65 meter. Vsakemu franko in ca-
rine prosto na dom. Vzorca z obratno pošto.
Pismena naročila naj se frankirajo v Svico
s 25 vin. G. Henneberg, tovarnar svilu (izkl.
c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. i(1)

Trgovina modnega blaga!
J. ZORNIK
GORICA
Dobro moje trgovine, ki se jako kratko
v najvišji dast javi, da sem si
sitiin dam od mnogobrojnih sa-
znanj o mojih dobrih, pre-
in je radi tega, da se v interesu
vsake dame, kakor se vidi jo
po modnih listih, so-
ceneje kakor drugod.

Železnato vino
LEKARJA Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah
krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe
Edina zaloga na Kranjskem
lekarna Piccoli
„pri Angelu“
Ljubljana, Dunajska cesta.
Politrška steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek, ali po poštne povzetju.
Je v razprodaji v lekarnah v Gorici, Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji & K 240 steklenica. 3

„Krojaška zadruga“
vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.
Gospodska ulica št. 7.
Velika zaloga manufakturnega blaga.
Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.
Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), „Lawn Tennis“ i. dr. za ženske obleke.
Priporoča izborno perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapetnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.
Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.
Na željo se pošlje tudi vzorce, poštne proste.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 6 %.
Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.014.
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadružnikom.

V Solnograd!
(Fantastičen izlet.)
Solnograd! Solnograd! Veliko mest je bilo poklicanih, toda le ti si bilo izvoljeno, da hraniš v sebi klerikalno vseučilišče, vseučilišče na katoliški podlagi. Solnograd! Gotovo ne veš, komu se imaš zahvaliti za to velikansko pridobitev? Mogoče svojemu goratemu svetu, kjer vzdigujejo Alpe svojo sivo glavo visoko nad oblake? Ne, ne! Klerikavci bi si lahko izvolili v ugodnejši deželi n. pr. na „Tirolskem“ kak prostotek, ki bi bil višji od Solnograda, če so 2* hoteli na vsak način postaviti vseučilišče v največjo bližino neba. Aha! Imam že! V celi avstrijski monarhiji ni mesta, ki bi hranilo v sebi toliko soli, kakor ravno Sol-nograd, in ker klerikavci neobhodno potrebujejo soli, so si izbrali tebe, sveto mesto katoliške ideje.
Sredi 145 zvonikov solnograških cerkv se ponosno vzdiguje vseučilišče. Načrte tega kolosalnega poslopja je napravil izvrsten dr. ing., kateri je podedoval v svrhu boljše izvedbe Šustersičevega razsvetljujočega „Golobka“. Za stavbo se je rabil edino le materijal iz Rojčeve opekarne, kjer so blagoslovili vsako opeko posebej.
Dragi citatelj, saj ne boš zameril Ahas-verju, če te popelje k predavanjem. Videl boš mnogo znancev, ki so obrnili hrbet slovenski politiki, se začeli pečati z znanostmi

in bili vsled velikih zaslug za klerikalno stvar sprejeti kot izvanredni profesorji na solnograškem vseučilišču, slišal bodeš iz njihovih ust marsikatero pametno besedo — in tudi pozneje se boš večkrat rad spominjal teh krasnih govorov, teh temeljito proučenih rečij. —
Stopi z mano v prvo sobo. Bledi, obriti obrazi, dolge, ozke, črne kute, — veš to so akademiki. Po katedri lazi star a izkušen profesor, ne vem pa, ali predava o zoologiji ali o pomenu redovniških bratov v srednjem veku. Poslušaj sam!
„Genjeni slušatelji! „Osel“ je ona živalica, ki je prišla prav po nedolžnem do svojega, ne ravno laskavega imena. Kdo ga je prvi tako krstil, ne vem, ampak toliko se lahko razvidi, da je moral biti hud obrekovalec, ker osel ne zasluži vedno tega imena, saj je večkrat pametnejši kot jaz ali pa kdo iz Vaše srede. Sv. pismo ga omenja dvakrat, in sicer prvič v družbi z volom v Betlehemu, drugič pa kot oslico. Osel ima dolgo ušesa, mnogo daljša kakor jih imamo mi. Njegova siva barva nas živo spominja pepelnice srede in besed: „Pulvis es et in pulverem reverteris!“ Med tem ko je osel vstopil se le koncem 16. stoletja v klerikalno spansko književnost, in sicer kot sedež divnemu Sancho Pansu, je posegel že mnogo prej dejanski v cerkveno literaturo, in lahko trdim smelo trditev, da se imamo le oslu zahvaliti

C. kr. privil.
civilna, vojaška in uradniška krojačnica
M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.
Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-
garn, piquet lastink, adria, ševjet itd., blaga iz av-
strijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo
vseh vrst in spadojoče priprave k paradnim oblekam
za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se
prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-
goča vsaka konkurenca.
Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in više
9 15 8-50
15 dalje 15—
vrhne suknje vsake mode 24—
za čisto duhovščino 28—
hlace 5—
Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.
Za dame in gospe:
Haveloke 25 K
Sako in pelegrine 9
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po
zahtevi, se izvrši točno po naročilu.
Razprodaja dežnikov!

Proti protinu in
revmatizmu
je tisoče in tisoče ljudij vspešno rabilo
Zoltanovo mazilo proti
protinu in revmatizmu.
Mnogi trdijo, da se
to mazilo izvrstno
orabla tudi pri
tazih boleznih, kjer
celo dolgoletno lo-
pelji niso mogli po-
magati.
Cena steklenice 2 K.
Glavna zaloga:
lekarna pri „Črnem
medvedu“ Dunaj I.,
Lugeck 3.
Direktno pošiljatev
izdelačalja:
lekarnarja
Béla Zoltán
Budimpešta.

Pariz 1902: Najvišje priznanje.
Originalni Singerjevi šivalni stroji za družinsko rabo
so najbolj koristni božični darovi.
Jednostavna uporaba! — Velika trpežnost! — Izvršijo mnogo dela! Brezplačen pouk v vseh tehnikah modernega umet-
nega vezanja.
Tovarna šivalnih strojev z elektromotorji.
Singer & Co delniško društvo za šivalne stroje.
V Gorici, v Raštelu šte. 9.

za vso današnjo kulturo in omiko. On nam namreč koristi še po svoji smrti, ker se izde-
luje iz njegove kože pergament, na kojem so
rešili redovniki srednjega veka vse spise po-
etičnih Grkov in resnih Rimljanov. Osi in
redovniki so torej pravi nositelji kulture, ako
oslov ne bi bilo, tudi redovniki ne bi vži-
vali takega epokalnega spoštovanja, kakor ga
vzivajo dandanes. Na pergament so pa pisali
z gosjimi peresi. Da pa niso živim pulili
perja, da niso zaklanih in oskubenih gos me-
tali med smeti, si kaj lahko predstavljate,
ako pomislite na pečeno spremljevalko sv.
Martina.
Dovolj, pojdiva, moj dragi, pogledat
zdaj docenta za zemljepis; ravnokar pre-
dava o avstrijskih Alpah na Primorskem:
„Da so gore velikega pomena za sveto našo
stranko, je razvidno iz tega, ker mi ne bi
imeli svojih gorostasnih neumnostij, ako
ne bi eksistirale gore. Zato je dal Bog tudi
primorskim klerikavcem še precej visoko go-
rovje, ki se razprostira od ene do druge
strani, od meje do meje. Po leti dobiš tu
skoraj pod vsakim kamenom vipero, po zimi
pa kako snežno kepo, katero ti zabrusi na-
gajivi slovenski kmet v glavo. Spomladi in
jeseni dobiš posebno na Čavnu prehlad, in
le jaz sem bil tako srečen, da sem našel l.
1902. tudi drugo dragoceno kamenje, namreč
zlato sree, rubino-rdeča ustna, safirje
v oteh, in kmalu bi dobil še svinco v

prsa, da se nisem odstranil v pravem času.
Neki dopisun je vrgel vse moje dragocenosti v
v mal potoček, „Dopis“ imenovan, ki se je
izlival v „Sočo“, in ta mogočna reka je pri-
nesla v Gorici vse na Jan.
Tretja soba: astronomija na katoliški
podlagi: „Gotovo Vam je znano, dragi po-
slušavci, da so imeli“ se pred dvema letoma
učenjaki sledeče mnenje: luna se vrti okoli
zemlje. Najnovejša preiskovanja so pa ovrgla
to napačno vedo prav na podlagi sv. pisma.
Tu stoji namreč črno na belem, da je Jozua
v nekem boju ukazal luni in solncu, naj
ostaneta na nebu, da vidijo Izraelci tudi po
noči biti svoje sovražnike, a nikjer ni pisano,
da bi jim Jozua velel, nadaljevati svojo pot
po nebu, in od takrat stojita nepremično.
Edina zemlja se vrti, posebno če se ga clovek
napije. Leta 1902. se je prikazala na jugu
velika zvezda klerikalnega podlistkarstva, Ho-
munkulus po imenu. Žarna svetloba njene
duhovitosti in satire je premagala celo „ve-
černico“ družbe sv. Mohorja. Bati se je bilo,
da ugonobi zemljo in ves človeški rod s
svojim žveplenim ozračjem, toda k sreči je
počila kmalu in njene meteorje so dobili v
gorenjskih „rudokopih“ blizu Radovljice.
Glavni stavek cele astronomije je ta, da clovek
ne vidi nobene zvezde, ako je nebo megleno,
da jih pa vidi dvakrat, trikrat toliko, ako je
sam meglen. Resnichen je nadalje pregovor, ki
pravi, da pelje vsaka cesta v Rim (prosim,

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje niti v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.

Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravljeni za umelno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno.

Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio Štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih in v trgovih ter na deželi. 2 35-8

Štiri učence

nižjih razredov se sprejme na stanovanje. Poleg dobre hrane in zdravega stanovanja dobé učenci brezplačno instrukcijo. Poleg hiše je dvorišče in vrt v uporabo. Naslov pove upravn. »Soče«.

Odda se tudi meblirane sobe.

Najceneji izvir dobrih ur

s 3-letnim pisanim jamstvom

Hanns Konrad,

izvoz ur ter zlatin — Most št. 249.

(Češko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura iz niklja gl. 3.75

Fina srebrna rem. ura . . . 5.25

Fina srebrna verižica . . . 1.20

Budilnik iz niklja . . . 1.75

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom;

ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zahtevati!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Razpis službe.

V občini Biljana v Brdih je razpisana tajniška služba z letno plačo 600 kron. Prošnje s spričevali popolne sposobnosti slovenskega jezika je vložiti pri županstvu do 14. jan. 1903. — Želi se tudi nekaj znanja nemškega in italijanskega jezika.

Županstvo v Biljani.

Župan:

Šaligoj.

Kranjski laneno oljnat fičnež, pristen
čisto kranjsko laneno olje
sladko jedilno laneno olje

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja v Ljubljani.

da bi se ne smejali mojim besedam, jaz mislim pravi Rim, ki je moskega in ne ženskega spola, in celo nebo ima svojo rimsko cesto».

V tej-le sobi boš pa slišal imenitnega glasbenika, nekdanjega pevovodjo, predavati o petju in godbi:

„Dobri pevci so omenjeni že v sv. pismu. Tako je pel kralj Salomon visoko pesem o ljubezni, in ker je bila visoka pesem, je moral imeti krasen tenor I. Jeremija je na razvalinah Jeruzalema globoko vzdihaval in prepeval svoje Jeremijade, po katerih je dobil tudi svoje ime, in ta beseda „globoko“ označuje vprav klasično njegov nizki bas. Da so pa tudi takrat poznali disonance v petju in godbi, in ne samo pod mojimi spretnim vodstvom, imamo najeklatantnejši dokaz pri mestu Jeriha, kjer so višji duhovni tako grozno „fusirali“, da se je podiralo zidovje. Izraelci so začeli v 70 letni babilonski sužnosti celo „križe“ spoznavati, da bi poznali tudi „C“-je, še ni dognano. Ne samo ljudje, tudi živali imajo svojo godbo, in kdo ne pozna mačje godbe, ki se je gojila posebno v prejšnji dobi? Grem za korak naprej! Ne samo živa bitja, tudi mrtve stvari imajo svoje petje, svoje akorde, saj se še dobro spominjam one otroške dobe, ko je tolikokrat „pela“ očetova palica po mojem telesu. Oh, da bi se zopet vrnila, ona brezskrbna leta! Edino ribe so neme; in jaz vem,

zakaj. Kako pa naj prepevajo, prosim Vas, ko morajo piti noč in dan le vodo in vodo, — pomislite vodo! Kakor povsod, igra tudi v glasbi sveta številka „tri“ važno ulogo, zato imamo sedem glasov, pet notnih črt, dva najvažnejša ključa itd.“

No, upam, filozofije sva slišala dovolj. Zdaj pa hajd na medicinsko fakulteto. Tudi ta veda je na klerikalni podlagi, predava jo zeleni doktor vsega zdravilstva:

„Živali so že letale po raj, le Adama še ni bilo, katera je vstvaril Bog zadnji dan. Eva je sledila — in drugi dan je moral Bog počivati, mogoče zato, ker je Evo vstvaril. V raj ni imel Adam nobene bolezn, še le pozneje so nastale telesne in duševne bolezni. O zadnjih hočem danes govoriti. Prva je smrtni greh, druga liberalizem, tretja demokratizem. Za prvo se dobi zdravilo t. j. odvezo, za druga dva nikdar, posebno če se vrhu vsega prebira še „Soče“ in „Slovenski Narod“. Stare kronike slikajo nam v strašnih barvah ono dobo, ko so živali se Gabršček, Tuma in Tavčar, in kje bi bil sedaj slovenski narod, ako se ne bi posrečilo svetemu možu, rešiti ga jarma liberalizma. Njegovo besede so padle na rodovitna tla, katera je pognojil še s 16 odstotno zindro in žito je slo v klasje. Tega moža Vam hočem potem pokazati v „špitalskem“ muzeju našega vseučilišča. Prvi liberalci so živeli pred vesoljnim potopom, gledali Noetovo

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
 (nasproti nunski cerkvi)

priporoča pref. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
 priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Primerno božično darilo!

Sračkanje neaprakčno 15. januarja 1903.	Glavni dobitok kron 40.000 kron
---	---

Umetno-obrtnega društva
srečke po 1 K

priporočajo:
 G. Gentili, V. A. Jona, V. Michelstädler & Co., O. Pinckerle,
 menjalnice v Gorici.

Dr. Rosa balzam
 za želodec

Iz lekarn B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju olajšuje prebavne organe in drži v pravem toku.

Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. Za naprej poslani znesek gl. 9.28 se pošlje velika steklenica in mala za 75 kr. poštne prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

Pražko hišno mazilo

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistote ter ublažuje deluje na vročino ter bolečino.

V škatljah po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več. Za naprej poslani znesek gl. 1.58 se pošlje 1/4 škatlja ali gl. 1.68 1/2, škatlja, ali gl. 2.30 1/2 škatlja, ali gl. 1.48 1/2, škatlja, poštne prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana 203, na voglu Spornrove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofolletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Hiša na prodaj

v Gorici
 v okolici Sv. Antona
 v vrednosti 7000 gl.

Plača se takoj 3000 gl.; ostalo pa na uknjižbo ali po pogodbi.

Več pové upravitelstvo „Soče“.

Zaščitna znamka: 51070.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

Iz Richterjeve lekarn v Pragi

priporočamo kot izvrstno bel ublažujoče mazilo; za ceno 50 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „RICHTERJEV“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarn v zvezi kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
 v PRAGI.
 Elisabethgasse št. 5.